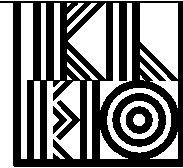

Ambiorix en wiki

Lesgroep: Latijn 2de graad (4des)

Auteur: Koen Vandendriessche

Deze opdracht traint - voor de duur van een halve leslijd - één deelvaardigheid van onderzoekscompetentie, nl. het beoordelen van een (secundaire) bron, aansluitend bij de lectuur van Caesars *De Bello Gallico*, boek 6 over Ambiorix.

Na lectuur of behandeling van de betreffende passage in *De Bello Gallico* confronteren we de leerlingen met de Nederlandstalige wikipedia-blz. over Ambiorix:
[https://nl.wikipedia.org/wiki/Ambiorix_\(persoon\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Ambiorix_(persoon))

Onder het lemma 'Caesars wraak' staat daar de volgende tekst:

Toen Rome en de Senaat weet kregen van deze nederlaag, zwoer Caesar alle stammen van de Belgae uit te roeien. Het was voor de Romeinen belangrijk dat de andere bezette landen van het Romeinse Rijk getoond zou worden dat het almachtige Romeinse leger niet zo makkelijk te verslaan was als het leek. Per slot van rekening was nu een volledig Romeins legioen en 5 cohort, dat is alles tezamen zo'n 7200 soldaten, door 1 stam volledig in de pan gehakt. Ambiorix verenigde terzelfder tijd in 53 v.Chr. alle andere Belgische stammen om zich collectief tegen de Romeinen te verzetten. Na zijn overwinning voegde Ambiorix leger zich bij de Nervische strijdsmacht en belegerde Cicero's winterkamp*. De strijd duurde een aantal jaar, maar tegen de negen legioenen van ongeveer 50.000 getrainde soldaten die Caesar naar Belgica stuurde waren de Belgen niet opgewassen. De stammen werden afgeslacht of verdreven en hun akkers platgebrand. Ook de Eburonen waren vanaf dat moment geschiedenis. Ambiorix wist echter samen met enkele van zijn manschappen de Rijn over te steken waarna hij spoorloos verdween.

* Caesar, *Commentarii de bello Gallico*

Opdracht: spoor de fouten op in dit artikel (afgezien van fouten tegen het Nederlands).

Antwoord:

- 1) Caesar zwoer de Eburonen uit te roeien, niet alle stammen van de Belgae.
- 2) Ambiorix verenigde in 53 v.Chr. niet alle Belgische stammen, enkel Eburonen en Nerviërs.
- 3) De strijd (met Ambiorix) duurde slechts enkele weken, niet een aantal jaar.
- 4) De Eburonen werden afgeslacht of verdreven, niet alle stammen van de Belgae.

Overigens blijkt deze Nederlandse wikipedia-pagina een vertaling/parafrase van de Engelse wikipedia-pagina over Ambiorix: <https://en.wikipedia.org/wiki/Ambiorix>. De Engelse versie bakt het bijna even bruin.

When the Roman senate heard what had happened, Caesar swore to put down all the Belgic tribes. Ambiorix had killed a whole Roman legion and five cohorts. A Belgic attack on Q. Tullius Cicero, then stationed with a legion in the territory of the Nervii, failed due to the timely appearance of Caesar. The Roman campaigns against the Belgae took a few years, but eventually the tribes were slaughtered or driven out and their fields burned. The Eburones disappeared from history after this genocidal event. According to the writer Florus, Ambiorix and his men succeeded in crossing the Rhine and disappeared without a trace.*

* [Florus](#), iii. 10. § 8

[n.v.d.r. Bij Florus lezen we:]

Indutiomarus Treveros, Ambiorix concitavit Eburones. Utrique, absente Caesare coniuratione facta, invasere legatos. Sed ille fortiter a Dolabella summotus est, relatumque regis caput; hic insidiis in valle dispositis dolo perculit. Itaque et castra direpta sunt et Aurunculeium ¹Cottam cum Titurio ²Sabino legatos amisimus. Nec ulla de rege mox ultio; quippe perpetua trans Rhenum fuga latuit.

Florus is hier dus slechts bron voor Ambiorix' vlucht; de rest van het lemma is blijkbaar (bijzonder slordig) gebaseerd op Caesars *De Bello Gallico*, dat in de bibliografie van het artikel vermeld is.]

Deze opdracht illustreert dat ook wikipedia-artikels erg onbetrouwbaar kunnen zijn en toont aan hoe belangrijk het is de informatie van bronnen te checken, o.a. te confronteren met de primaire bronnen. Een belangrijke aanwijzing voor de waarde van een secundaire bron is: de aanwezigheid van voetnoten met nauwkeurige verwijzing naar de primaire bronnen.

Ter vergelijking: een (heel wat kwalitatiever) wikipedia-artikel over Keltische muziek http://en.citizendium.org/wiki/Ancient_Celtic_music, lemma 'use of carynx':

Since most ancient Roman sources are based on bellicose encounters with the Celtic chiefdoms, the carynx is today mostly seen as an instrument used during warfare, as Polybius e.g. reports for the battle of Telemon, Gallia Cisalpina, in 225 BC, where the Gauls used the instrument together with other brass instruments to frighten the Roman enemy.^[23] The limitation to acoustic or psychological warfare is however erroneous. Brass instruments were regularly used as a means of communication during battle, relaying orders for troop positioning, movement and tactics, also by the Gauls.^[24] Other sources confirm that the Gallic troops kept their order even in situations of military mishaps. The musicians of their army camps played their horns to ensure a cohesive and controlled retreat.^[25] After the victory of Marius near Vercellae, his Roman rival Catulus Caesar reserved a Cimbrian *signalling horn* from the loot for himself.^[26] Music, musicians and instruments were strategically important elements for the Roman and Celtic armies alike.

23. [Polybius](#) 2.29.5

24. cf. [Gaius Iulius Caesar](#): *Commentaries on the Gallic war* 7.81.3 & 8.20.2

25. [Ammianus Marcellinus](#) 19.6.9

26. [Suetonius](#): *Life of Marius* 27.6